

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

**«Αναγνωστικές δεξιότητες - πολυτροπικές αναπαραστάσεις:
Ο κύκλος των χαμένων ποιητών ξαναζωντανεύει...»**

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΝΕΖΗ

Εφαρμογή: ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΕΝΤΟΜΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι .Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αναγνωστικές δεξιότητες – πολυτροπικές αναπαραστάσεις: Ο κύκλος των χαμένων ποιητών ξαναζωντανεύει...

Εφαρμογή σεναρίου

Σταυρούλα Τεντόμα

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Νέζη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

3^ο Γυμνάσιο Νίκαιας

Χρονολογία

04-03-2014 έως 10-04-2014.

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές και η εκπαιδευτικός ήταν εξοικειωμένοι με:

- την εργασία σε ομάδες,
- το λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων,
- τον επεξεργαστή κειμένου,
- τη χρήση ηλεκτρονικής κοινότητας Wiki,
- την παρουσίαση εργασιών.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τον δάσκαλο:

Η εκπαιδευτικός είχε την αντίληψη ότι ο δάσκαλος πρέπει να είναι εμψυχωτής και συντονιστής της μαθητικής κοινότητας, όταν στη μαθησιακή διαδικασία εφαρμόζεται η μέθοδος project.

Προϋποθέσεις υλοποίησης μόνο για τον μαθητή

Οι μαθητές είχαν :

- γνώσεις για την πολυτροπικότητα από το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας,
- εμπειρία δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου,
- σύνδεση με το διαδίκτυο στο σπίτι.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τη σχολική μονάδα:

- διαθεσιμότητα εργαστηρίου πληροφορικής (οθόνη και βιντεοπροβολέας),
- ύπαρξη διαδραστικού συστήματος και σύνδεση με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας, όπου εφαρμόστηκε μία ώρα του σεναρίου,
- CD player.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Νέζη, Αναγνωστικές δεξιότητες-πολυτροπικές αναπαραστάσεις: Ο κύκλος των χαμένων ποιητών ξαναζωντανεύει... (Γ΄ έκδοχή), Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο αποτελεί εφαρμογή των γνώσεων που αποκόμισαν οι μαθητές από το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και από το μάθημα της Λογοτεχνίας για την πολυτροπικότητα, με σκοπό να ερμηνεύσουν ποιητικά κείμενα αξιοποιώντας τα μέσα που προτιμούν και να δημιουργήσουν ποιητικές ανθολογίες.

Επιδίωξη της εφαρμογής ήταν να εμπλακούν ενεργητικά οι μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία, να εργαστούν συνεργατικά και να μπορούν να υποστηρίξουν αιτιολογημένα τις επιλογές τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιχείρησα να μετρήσω την ανταπόκριση των μαθητών/τριών στις αναγνωστικές δεξιότητες, τις οποίες καταβλήθηκε προσπάθεια να αναπτύξουν κατά τη διάρκεια της Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου. Στόχος μου ήταν να ενθαρρύνω τα παιδιά να συναντηθούν προσωπικά με την ποίηση μέσα στο σχολικό πλαίσιο, να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους στην ερμηνεία ποιητικών κειμένων χρησιμοποιώντας τους δικούς τους τρόπους (εικόνα, βίντεο, ήχο) καθορισμένους από

την πολιτισμική τους πραγματικότητα, να αποδεχτώ τις επιλογές τους με τον όρο να είναι αιτιολογημένες, να γίνει συζήτηση στην ολομέλεια για τις επιλογές τους με σκοπό τη βελτίωση του τελικού κειμένου τους, να δημιουργηθεί εντός του κύκλου των μαθημάτων ένα θετικό κλίμα, ώστε να συμμετάσχουν όλοι, ακόμα και οι αδιάφοροι, στη μαθησιακή διαδικασία. Επιδιώξή μου επίσης ήταν να παρακολουθήσω κατά πόσο οι σχετικά εξοικειωμένοι μαθητές μου σε μεθόδους που καλλιεργούν την αυτενέργεια και την πρωτοβουλία θα μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στα ζητούμενα της δραστηριότητας χωρίς τη στενή καθοδήγηση του εκπαιδευτικού.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες να αναπτύξουν ενεργητική στάση:

- ως μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία,
- ως αναγνώστες κατά την πρόσληψη ενός κειμένου.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες να μάθουν ότι το λογοτεχνικό κείμενο είναι ανοιχτό σε ποικίλες αναγνωστικές ερμηνείες.

Γραμματισμοί

Επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν:

- να αναγνωρίζουν το θέμα ενός ποιήματος,
- να δημιουργούν πολυτροπικά κείμενα, για να ερμηνεύσουν ποιήματα,
- να συνθέτουν ποιητικές ανθολογίες συλλέγοντας ποιητικά κείμενα από το διαδίκτυο,
- να υποστηρίζουν αιτιολογημένα τις επιλογές τους,
- να αξιοποιούν τις γνώσεις που απέκτησαν από διαφορετικά μαθήματα,
- να τις εφαρμόζουν για τη συνεργατική παραγωγή νέων κειμένων,

Όσον αφορά ειδικότερα στον ψηφιακό γραμματισμό, επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν:

- να συνθέτουν ψηφιακές ποιητικές ανθολογίες συλλέγοντας ποιητικά κείμενα από το διαδίκτυο.

Διδακτικές πρακτικές

Η εφαρμογή αναπτύχθηκε σε τρεις φάσεις. Στην Α΄ φάση έγινε η εισαγωγή στο σενάριο και η προετοιμασία των μαθητών με την αξιοποίηση ενός ποιητικού κειμένου ως εναύσματος για τη μετάβαση στη Β΄ φάση. Σε αυτήν τη φάση εφαρμόστηκε μετωπική διδασκαλία. Στη Β΄ φάση οι μαθητές/τριες επιχείρησαν να ερμηνεύσουν πολυτροπικά ποιητικά κείμενα με ομαδοσυνεργατικές διαδικασίες και να δημιουργήσουν ανθολογίες με ποιητικά κείμενα της επιλογής τους. Ανέπτυξαν πρωτοβουλίες και επεξεργάστηκαν τις ασκήσεις εντός των ομάδων χωρίς την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού. Η Γ΄ φάση, η οποία ήταν σύντομη λόγω έλλειψης χρόνου (το σενάριο εφαρμόστηκε στο Γ΄ τρίμηνο), περιλάμβανε τον αναστοχασμό πάνω στις δραστηριότητες με σκοπό να βελτιωθούν μαθητές και εκπαιδευτικός.

Η εκπαιδευτικός σχολίαζε τις εργασίες κατά την παρουσίασή τους ως ισότιμος με τους μαθητές ομιλητής. Έκανε υποδείξεις, όταν έκρινε απαραίτητο να υπενθυμίσει κάποιες γνώσεις που είχαν αποκτήσει οι μαθητές/τριες σε πρότερη φάση. Έπαιξε ρόλο συντονιστή στις παρουσιάσεις και έθεσε ερωτήματα για προβληματισμό στη φάση του αναστοχασμού.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία ήταν η σκέψη ότι με την εφαρμογή του σεναρίου οι μαθητές/τριές μου θα μπορούσαν να εξετάσουν αν είχαν αναπτύξει αναγνωστικές δεξιότητες και αν ήταν σε θέση να αναπαραστήσουν πολυτροπικά ποιητικά κείμενα χωρίς τη δική μου καθοδήγηση.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το αρχικό σενάριο συνδέεται στο μάθημα της Λογοτεχνίας με την ενότητα «Στάσεις ζωής σε ποιητικά κείμενα» στο πλαίσιο των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών. Στην παρούσα μορφή αποτελεί εφαρμογή των γνώσεων που απέκτησαν οι μαθητές/τριες από την προαναφερθείσα ενότητα, αλλά και από το σύνολο των ποιητικών κειμένων τα οποία διδάχτηκαν οι μαθητές/τριες από το σχολικό Ανθολόγιο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Αξιοποιήθηκαν:

- το διαδίκτυο ως εργαλείο αναζήτησης εικόνων, ποιητικών κειμένων και μελοποιημένων ποιημάτων,
- ο επεξεργαστής κειμένου και το λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων ως μέσα δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων. Ειδικότερα, το λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων χρησιμοποιήθηκε από τους μαθητές για τη δημιουργία ηλεκτρονικής ανθολογίας ποιητικών κειμένων,
- το Wiki ως χώρος εργασίας των ομάδων (συγκέντρωση και επεξεργασία κειμενικού υλικού) σύγχρονα και ασύγχρονα, ως χώρος ανατροφοδότησης των μαθητών και ως χώρος προβολής του τελικού προϊόντος ώστε να έχουν όλοι πρόσβαση σε αυτό,
- η οθόνη, ο βιντεοπροβολέας και ο διαδραστικός πίνακας ως μέσα προβολής των εργασιών.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΛ Α' Γυμνασίου:

Οδυσσέας Ελύτης, «[Όλα τα πήρε το καλοκαίρι](#)»

Υποστηρικτικό υλικό

Τραγούδια

«Όλα τα πήρε το καλοκαίρι» από τον δίσκο *Τραγούδια για τους μήνες*, ποίηση Οδυσσέας Ελύτης, μουσική Δημήτρης Παπαδημητρίου, ερμηνεία Ελευθερία Αρβανιτάκη, PolyGram 1996.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε ένα τμήμα με παιδιά καλών επιδόσεων, λίγα παιδιά μέτριων επιδόσεων με μαθησιακές αδυναμίες, αλλά και λίγους αδιάφορους μαθητές. Τα παιδιά είχαν εκπαιδευτεί στην αξιοποίηση ηλεκτρονικής πλατφόρμας Wiki για επικοινωνία και συνεργατική γραφή εξ αποστάσεως. Είχαν επίσης εμπειρία από την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας και από τη χρήση του εργαστηρίου της πληροφορικής στο μάθημα της Λογοτεχνίας.

Στην πραγματικότητα το project ήταν εφαρμογή των γνώσεων που αποκόμισαν για την πολυτροπικότητα μέσω μετωπικής και ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας τόσο από το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας –είχαν ασκηθεί στη δημιουργία διαφήμισης– όσο και από το μάθημα της Λογοτεχνίας –είχαν εμπειρία σύνθεσης πολυτροπικών κειμένων με σκοπό την παρουσίαση ποιητικών κειμένων, γιατί είχαν εφαρμοστεί και άλλα σενάρια στο τμήμα τους στη Β΄ και στη Γ΄ Γυμνασίου. Είχαν επιχειρήσει ατομικά να καταθέσουν ερμηνευτικές προσεγγίσεις ποιητικών κειμένων αξιοποιώντας διάφορα σημειωτικά συστήματα. Είχαν επίσης έρθει σε επαφή με πολλά ποιητικά κείμενα στο Α΄ τρίμηνο και τα είχαν κατατάξει σε θεματικές ενότητες με τη δική μου βοήθεια.

Α΄ Φάση (1 ώρα)

Συναντηθήκαμε στην αίθουσα διδασκαλίας για το πρώτο μάθημα μετά το διαγώνισμα του Β΄ τριμήνου. Τα παιδιά δεν είχαν άσκηση για να ελέγξουμε, επομένως είχαμε στη διάθεσή μας όλη τη διδακτική ώρα για να ξεκινήσουμε την εφαρμογή του σεναρίου.

Μοίρασα σε φωτοτυπίες (μία ανά θρανίο για λόγους οικονομίας) το κείμενο του Οδυσσέα Ελύτη «Όλα τα πήρε το καλοκαίρι». Κάλεσα τα παιδιά να το *χαρακτηρίσουν ως μονοτροπικό ή πολυτροπικό και απάντησαν σωστά. Στη συνέχεια, διάβασα το κείμενο και ρώτησα ποιο είναι το θέμα του κειμένου. Απάντησαν ότι πρόκειται για τον χωρισμό ενός ζευγαριού στο τέλος του καλοκαιριού. Κατόπιν, ζήτησα να σκεφτούν και να αναφέρουν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να γίνει πολυτροπικό, ώστε να προβληθεί η ερμηνεία του.*

Σημείωνα στον πίνακα τις προτάσεις τους, για να μπορούν να αξιοποιήσουν κάποια από αυτές κατά την εξέλιξη της δραστηριότητας. Οι μαθητές είπαν ότι θα μπορούσε να γίνει δραματοποίηση, να προστεθούν εικόνες, βίντεο, άλλες γραμματοσειρές, πλαίσια, χρώματα, έντονα, πλάγια γράμματα, μουσική, θα μπορούσε να μεταγραφεί σε κόμικ, να γίνει ταινία. Ανέφερα ότι το κείμενο αυτό υπάρχει σε μελοποιημένη εκδοχή από τον συνθέτη Δημήτρη Παπαδημητρίου και το τραγουδάει η Ελευθερία Αρβανιτάκη (σημείωσα στον πίνακα τα στοιχεία, για να μάθουν τους συντελεστές αυτής της εκδοχής και να αντιληφθούν ότι πρόκειται για μία προσωπική συνάντησή τους με το κείμενο). Πρόσθεσα ότι ο Οδυσσέας Ελύτης έγραψε το κείμενο αυτό για να γίνει τραγούδι και ανακοίνωσα ότι θα περνούσαμε στην ακρόαση του τραγουδιού, με σκοπό να κρίνουμε αυτήν την πολυτροπική εκδοχή.

Μετά την ακρόαση κάποια παιδιά είπαν αυθόρμητα ότι συγκινήθηκαν. Γενικά άρεσε το τραγούδι και περάσαμε στον σχολιασμό. Έδωσα τον λόγο σε μερικά αγόρια που ήθελαν να μιλήσουν και να κρίνουν την πολυτροπική εκδοχή, τα οποία συμφώνησαν ότι η μελωδία και αυτό το στυλ του τραγουδιού δεν είναι του γούστου τους, καθώς και ότι δεν θα επέλεγαν να το ακούσουν εκτός σχολείου, ωστόσο τους άρεσε. Άλλα παιδιά είπαν ότι το τραγούδι αποδίδει την ατμόσφαιρα του κειμένου. Κάποιοι ενθουσιάστηκαν –κυρίως μαθήτριες– και μάλιστα δήλωσαν ότι δεν θα μπορούσε να μεταφερθεί καλύτερα η ατμόσφαιρα. Ρώτησα *αν κατά τη γνώμη τους, η συγκεκριμένη εκδοχή/ερμηνεία του συνθέτη και της τραγουδίστριας τους καθοδηγεί,*

τούς «επιβάλλει» μία συγκεκριμένη ερμηνεία του κειμένου και περιορίζει τη φαντασία τους και αρκετοί απάντησαν ότι αν δεν άκουγαν το τραγούδι, δεν θα πρόσεχαν το κείμενο, ενώ άλλοι είπαν ότι ακόμα και αν τους καθοδηγεί, τους βοηθάει να προσεγγίσουν το κείμενο. Μερικοί είπαν ότι δεν επηρεάζονται, διότι δεν είναι από τα τραγούδια που συνήθως ακούνε.

Πρότεινα να επιχειρήσουμε στα επόμενα μαθήματα μία πολυτροπική ανάγνωση/ερμηνεία του κειμένου, για να δώσουν την ευκαιρία στη φαντασία τους να αποδώσει το κείμενο. Η επιλογή του τρόπου ήταν δική τους. Υπεύθυνα να επιλέξουν ήταν τα μέλη κάθε ομάδας. Ανακοίνωσα ότι θα αξιοποιούσαμε για τον σκοπό αυτόν το εργαστήριο της πληροφορικής, στο οποίο οι μαθητές θα επεξεργάζονταν το κείμενο σε ομάδες, όπως είχαν κάνει και άλλες φορές. Η πρόταση έγινε αποδεκτή, γιατί τους φάνηκε ενδιαφέρον το κείμενο. Ενημέρωσα ότι είχα κάνει μερικές αλλαγές στη σύνθεση των ομάδων (παρέμεναν πέντε ομάδες –πέντε παιδιά σε κάθε ομάδα), προσπαθώντας να σεβαστώ τις παρέες και τις επιθυμίες τους, αλλά και τη δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ τους. Ενημέρωσα, επίσης, ότι το κείμενο είχε ήδη αναρτηθεί στο Wiki σε νέα σελίδα με το όνομα «Αναγνωστικές δεξιότητες» και είχαν δημιουργηθεί και οι αντίστοιχες ιδιωτικές σελίδες των ομάδων. Το κουδούνι χτύπησε και δώσαμε ραντεβού στο εργαστήριο για το επόμενο μάθημα.

Ως εργασία για το σπίτι όρισα να αναζητήσουν το τραγούδι στο YouTube, να το ακούσουν και μόνοι τους, για να αναπτύξουν μία πιο προσωπική σχέση με το κείμενο και ένα μέλος κάθε ομάδας να αναρτήσει στη σελίδα της ομάδας τον υπερσύνδεσμο που παραπέμπει στο τραγούδι στο YouTube, για να μπορούν να τον χρησιμοποιήσουν κατά την επεξεργασία του κειμένου.

Αξιολόγηση Α΄ φάσης

Οι μαθητές/τριες αξιολογήθηκαν για τη συμμετοχή τους στη διδακτική διαδικασία.

Β' φάση (6 ώρες)

2^η ώρα

Συναντηθήκαμε στο εργαστήριο της πληροφορικής το οποίο ήταν ελεύθερο. Είχαν αναρτήσει στο μεταξύ οι ομάδες τον υπερσύνδεσμο του YouTube στη σελίδα τους, όπως είχαμε συνεννοηθεί, και είχαν προσθέσει τα απαραίτητα στοιχεία της ταυτότητας του τραγουδιού: στίχοι, μουσική, ερμηνεία, όπως είχαν μάθει από άλλη εφαρμογή. Κάθισαν μπροστά στους σταθμούς εργασίας και ξεκίνησαν τη δραστηριότητα. Χώρος εργασίας ήταν η ιδιωτική σελίδα κάθε ομάδας στο Wiki. Στην κεντρική σελίδα του σεναρίου υπήρχε το αρχικό θέμα της δραστηριότητας: να επιχειρήσουν μία πολυτροπική ερμηνεία του κειμένου.

Είχα σκοπό να αφήσω τις ομάδες να δοκιμάσουν τις δυνατότητές τους, εφόσον είχαν αποκτήσει τη σχετική εμπειρία. Παρακολουθούσα, βέβαια, τις εργασίες αλλά διακριτικά. Οι ομάδες άρχισαν να αναζητούν στο διαδίκτυο εικόνες κατάλληλες να αποδώσουν το κλίμα ή το θέμα του κειμένου. Συζητούσαν μεταξύ τους κατά πόσο κάθε εικόνα ταίριαζε στο κείμενο και έπειτα τις συγκέντρωναν στη σελίδα τους. Κατόπιν, διστακτικά σε κάποιες ομάδες, άρχισαν να τονίζουν κάποιες λέξεις, να τις επισημαίνουν, να αλλάζουν χρώματα. Κάθε ομάδα εργαζόταν με τον ρυθμό της, άλλοι πιο σοβαρά, άλλοι με αστεία και πειράγματα.

Προτού τελειώσει η ώρα, ενημέρωσα τους μαθητές ότι την επόμενη φορά θα περνούσαμε στην παρουσίαση της εργασίας τους και ότι στην κεντρική σελίδα του Wiki θα αναρτούσα την επόμενη εργασία, για να ενημερωθούν και να μη χάνουμε χρόνο. Βρισκόμασταν στο Γ' τρίμηνο και είχαν αρχίσει να κουράζονται και να αναμένουν «διακοπές».

3^η ώρα

Στο διάστημα ανάμεσα στη 2^η και την 3^η ώρα ανήρτησα τη [Β' εργασία](#) στο Wiki, προσπαθώντας να θέσω κάποιες στρατηγικές ανάγνωσης, όπως οριζόταν στο αρχικό

σενάριο, γιατί ήθελα να μετρήσω την ανταπόκρισή τους στα ζητούμενα αλλά και τη διάθεσή τους να αυτενεργήσουν. Το μάθημα έγινε στο εργαστήριο της πληροφορικής.

Όταν συναντηθήκαμε, τα παιδιά από την Ομάδα 3, την επονομαζόμενη «Ταπεινά χαμομηλάκια», μου είπαν ότι είχαν ήδη ξεκινήσει να εκπονούν την εργασία Β'. Πρότεινα να σχολιάσουμε αρχικά την πολυτροπική εκδοχή του κειμένου με το οποίο είχαν ασχοληθεί, για να αποκτήσουμε εφόδια πριν περάσουμε στο Β' μέρος. Αλλωστε, η Ομάδα 1 ήθελε να δείξει τη δουλειά της.

Ανοιξαν από την Ομάδα 1 την ψηφιακή σελίδα τους και πρόβαλαν στην οθόνη το πολυτροπικό τους κείμενο. Είχαν ετοιμάσει μία παρουσίαση αξιοποιώντας το αντίστοιχο λογισμικό (PowerPoint), ακολουθώντας τον τρόπο με τον οποίο είχαν εργαστεί σε άλλα σενάρια. Πρώτη στην εργασία εμφανιζόταν μία διαφάνεια με τα ονόματά τους, ακολουθούσε μία διαφάνεια με τρεις εικόνες και το ποίημα το οποίο αποκαλυπτόταν σταδιακά. Κάποιες λέξεις, τις οποίες η ομάδα θεώρησε σημαντικές, τονίζονταν με πορτοκαλί χρώμα και σε επόμενη διαφάνεια δίνονταν τα στοιχεία της ταυτότητας του κειμένου και η παραπομπή στο YouTube με υπερσύνδεσμο. Την παρουσίαση έκλεινε μία διαφάνεια με ευχαριστίες προς την ολομέλεια. Οι διαφάνειες όλες είχαν φόντο σε αποχρώσεις του μπλε-διαφορετική για κάθε διαφάνεια.

Η εργασία η οποία ήταν επιμελημένη άρεσε στους μαθητές. Τα παιδιά όμως ήταν πλέον καλύτερα εκπαιδευμένα από το Α' τρίμηνο, κατά το οποίο είχε εφαρμοστεί άλλο σενάριο, και διατύπωναν κρίσεις πιο προσεκτικές για κάποιες επιλογές. Συγκεκριμένα, ρώτησαν γιατί είχαν προσθέσει τρεις εικόνες στην παρουσίαση, γιατί προηγήθηκαν οι εικόνες και ακολούθησε το ποίημα, γιατί είχαν τονίσει τις συγκεκριμένες λέξεις ή γιατί το κείμενο αποκαλυπτόταν σταδιακά. Τα μέλη της ομάδας απάντησαν ότι πρόσθεσαν τρεις εικόνες γιατί τις θεώρησαν κατάλληλες για να προβάλουν το θέμα του κειμένου, δηλαδή τη μοναξιά που φέρνει ένας χωρισμός, ότι είχαν τονίσει με πορτοκαλί χρώμα τις λέξεις που θεωρούσαν σημαντικές, ώστε να φαίνονται στο μπλε φόντο, και ότι το κείμενο αποκαλυπτόταν

σταδιακά, ώστε να το διαβάξει τμηματικά ο αναγνώστης. Ρώτησα αν η επιλογή του πορτοκαλί χρώματος αποδίδει κάποιο συναίσθημα και αποκρίθηκαν ότι η επιλογή αυτή έγινε για να φαίνεται ωραία το κείμενο σε σχέση με το φόντο. Τότε, θύμισα όσα είχαμε συζητήσει στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας σχετικά με τις επιλογές μας: όταν διαμορφώνουμε ένα πολυτροπικό κείμενο, θα πρέπει κάθε επιλογή μας, κάθε τρόπος που αξιοποιούμε να εξυπηρετεί μία συγκεκριμένη σκοπιμότητα, ανάλογα με το είδος του κειμένου που συνθέτουμε.

Στην προκειμένη περίπτωση καλό θα ήταν οι επιλογές των μαθητών να ερμηνεύουν το κείμενο, εφόσον αυτός ήταν ο στόχος της εργασίας. Επαίνεσα, βέβαια, την ομάδα για την εργασία της και γιατί μας έδωσαν την ευκαιρία να προβληματιστούμε για τις επιλογές μας. Για την παρουσίαση ήταν έτοιμη και η Ομάδα 2, η οποία είχε συνθέσει την εργασία της χρησιμοποιώντας επεξεργαστή κειμένου. Είχα δει την εργασία, γιατί την είχαν αναρτήσει στη σελίδα τους στο Wiki. Είχαν χρησιμοποιήσει την έκδοση του Word 2010, για να έχει περισσότερα εφέ. Όμως, το Office που είναι εγκατεστημένο στους υπολογιστές του εργαστηρίου είναι παλαιότερο και δεν είναι συμβατό με τη νεότερη έκδοση, οπότε δεν μπορέσαμε να δούμε την εργασία. Μετά την ατυχή προσπάθεια να παρακολουθήσουμε την εργασία της Ομάδας 2, οι άλλες ομάδες ζήτησαν να επεξεργαστούν περισσότερο την εκδοχή τους. Την υπόλοιπη διδακτική ώρα συνέχισαν την άσκηση στους υπολογιστές (η Ομάδα 1 έπρεπε να κάνει διορθώσεις). Χρειαζόταν να εργαστούν στο Wiki και από το σπίτι για να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους.

4^η ώρα

Βρήκαμε ελεύθερη μία αίθουσα με διαδραστικό πίνακα και είδαμε εκεί τις εργασίες της Ομάδας 2 και της Ομάδας 3. Από την Ομάδα 2 είχαν εργαστεί και στο σπίτι κυρίως δύο παιδιά πολύ καλών επιδόσεων. Μία μαθήτριά, μάλιστα, στον ελεύθερο χρόνο της αξιοποιούσε ελεύθερα λογισμικά επεξεργασίας εικόνων, για δικές της αναζητήσεις, και επομένως το θέμα την ενδιέφερε ιδιαίτερα. Την εργασία

παρουσίασε ένας μαθητής ο οποίος είχε μεγαλύτερη άνεση στις παρουσιάσεις, όπως είπαν τα άλλα μέλη της ομάδας. Εξήγησε ότι χρησιμοποίησαν ένα μοβ φόντο για το κείμενο, γιατί το θέμα δεν ήταν χαρούμενο, αφού μιλούσε για χωρισμό, ότι επέλεξαν καλλιγραφικά (γραμματοσειρά Mistral) για να δείξουν τη νοσταλγία για την εποχή που το ζευγάρι ήταν μαζί, ότι υπογράμμισαν τον τίτλο και το όνομα του ποιητή και τα έγραψαν με μεγαλύτερο μέγεθος γραμματοσειράς, για να τα τονίσουν, καθώς ο αναγνώστης διαβάζει πρώτα αυτά.

Πίσω από τα γράμματα στο κέντρο του ποιήματος είχαν τοποθετήσει μία εικόνα με ένα συννεφιασμένο θαλασσίνο τοπίο σε τόνους άσπρου και μαύρου με σβησμένες άκρες, πάλι για να τονίσουν την ατμόσφαιρα του χωρισμού και τη μελαγχολία του φθινοπώρου. Κάποιοι είπαν ότι ήταν καλή δουλειά, αλλά πολύ πένθιμη. Μερικά παιδιά είχαν τη γνώμη ότι τα μαύρα γράμματα που πέφτουν πάνω στο σκούρο φόντο σε κάποια σημεία δεν διακρίνονται. Η εργασία πάντως άρεσε ιδιαίτερα. Παραθέτω την εργασία, γιατί αιτιολογημένα υποστήριξαν τις επιλογές τους.¹ Μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι αυτή ήταν ουσιαστικά η εργασία δύο παιδιών καλών επιδόσεων και ότι τα υπόλοιπα μέλη δεν συμμετείχαν εξίσου. Το όφελος, κατά τη γνώμη μου, αν και τον κυρίαρχο λόγο τον είχαν δύο άτομα, είναι ότι μέσα στην ομάδα αναζήτησαν εικόνες και συζήτησαν για αυτές όλα τα μέλη. Φάνηκε ότι και τα πέντε μέλη χάρηκαν για τα καλά σχόλια που ακούστηκαν. Επίσης, η καλή εργασία έθεσε τον πήχυ ψηλότερα και ανέπτυξαν και οι άλλες ομάδες διάθεση να τον φτάσουν ή να τον ξεπεράσουν.

Στη συνέχεια, παρουσίασαν την εργασία τους τα «Ταπεινά χαμομηλάκια» της Ομάδας 3. Η ομάδα αυτή πήρε την πρωτοβουλία να περάσει στη Β' φάση της δραστηριότητας, τη δημιουργία του ανθολογίου με ποιήματα. Έφτιαξαν ένα ηλεκτρονικό ανθολόγιο χρησιμοποιώντας λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων. Στο ανθολόγιο ενέταξαν και το κείμενο του Ελύτη. Την εργασία παρουσίασαν όλα τα

¹ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο tekmiria_anagn.dexiotites_1.

μέλη της ομάδας. Ως φόντο για όλες τις διαφάνειες είχαν επιλέξει ένα από τα πρότυπα του λογισμικού σε μεζ χρώμα. Η πρώτη διαφάνεια λειτουργούσε ως εισαγωγή στο ανθολόγιο. Περιλάμβανε τον τίτλο της δραστηριότητας σε παρένθεση με πεζά, το είδος του κειμένου και μία εικόνα στην οποία υπήρχε και ένα ανοιχτό βιβλίο. Στη δεύτερη διαφάνεια τοποθέτησαν το κείμενο «Όλα τα πήρε το καλοκαίρι» με τον τίτλο του σε κεφαλαία, συνοδευόμενο από μία εικόνα/κολάζ με σχετικό θέμα και το πραγματικό όνομα του ποιητή «Οδυσσέας Αλεπουδέλης» κάτω από την εικόνα. Στις επόμενες διαφάνειες υπήρχαν τρία ποιήματα του Κωνσταντίνου Καβάφη (τα: «Επέστρεφε», «Μία νύχτα» «Έπος καρδιάς») και το ποίημα του Τάσου Λειβαδίτη «Γυμνά χέρια» που ακολουθούσαν το στυλ της δεύτερης διαφάνειας. Στην αρχή κάθε ποιητικού κειμένου είχαν προσθέσει μία κουκίδα με τη μορφή ενός X σε τόνο πιο σκούρο από το φόντο της διαφάνειας (από τη λίστα κουκίδων του λογισμικού). Δεν είχαν όλοι άνεση στην παρουσίαση, δεν διάβασαν όλοι τα ποιήματα χωρίς τρακ, αλλά η τάξη εντυπωσιάστηκε, γιατί δεν είχαν ακόμη όλοι αντιληφθεί ότι έπρεπε να συνθέσουν ανθολόγιο ποιημάτων.

Ζήτησα να παρουσιάσουν στην ολομέλεια πώς δούλεψαν. Τα παιδιά εξήγησαν ότι έκαναν το αρχικό ποίημα πολυτροπικό και μετά σκέφτηκαν να βάλουν όλα τα ποιήματα στο ίδιο ανθολόγιο. Ανέφεραν ότι αναζήτησαν ποιήματα στο διαδίκτυο. Ρώτησα *με ποια κριτήρια τα επέλεξαν*. Απάντησαν ότι η επιλογή των ποιημάτων έγινε με βασικό κριτήριο τη νοσταλγία, τον πόνο και το πάθος που εκφράζει και το πρώτο ποίημα, ότι προτίμησαν γνωστούς ποιητές αλλά και ποιήματα που άρεσαν στην ομάδα. Κατόπιν, ρώτησα *αν συνδέεται το τελευταίο ποίημα με τα υπόλοιπα*. Είπαν ότι έχει θλίψη όπως και τα υπόλοιπα.

Έπειτα, περάσαμε στη μορφή του ανθολογίου. Κάλεσα τα παιδιά να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους. Ανέφεραν ότι οι εικόνες αντιστοιχούν ή στο θέμα του κειμένου ή σε κάποιο στοιχείο ή φράσεις του κειμένου, διάλεξαν για φόντο ένα απαλό χρώμα, γιατί ταιριάζει με ανθολόγιο και έγραψαν με κεφαλαία τους τίτλους,

για να τους τονίσουν. Κάποιος ρώτησε γιατί έγραψαν τον Ελύτη «Αλεπουδέλη» και αποκρίθηκαν ότι έτσι βρήκαν το όνομα στο διαδίκτυο! Πήρα τον λόγο για να θυμίσω ότι σημειώνουμε τον δημιουργό με το όνομα που επιλέγει αυτός να υπογράψει τα έργα του. Έθεσα το ερώτημα αν η κουκίδα (το X) στην αρχή κάθε ποιητικού κειμένου σημαίνει κάτι. Το χρησιμοποίησαν, όπως μου είπαν, γιατί τους άρεσε. Βρήκα πάλι την ευκαιρία να υπενθυμίσω ότι με τις επιλογές μας στέλνουμε μηνύματα και καλό είναι να μην είναι τυχαίες. Η ολομέλεια συμφώνησε στο τέλος της ώρας ότι οι ομάδες είχαν κάνει πολύ καλές εργασίες.

5^η ώρα

Επέλεξα να πάμε στο εργαστήριο της πληροφορικής το οποίο ήταν ελεύθερο, γιατί δεν υπήρχε διαθέσιμη τάξη με διαδραστικό πίνακα και η αίθουσα του τμήματος δεν είχε σύνδεση με το διαδίκτυο. Σειρά είχε η Ομάδα 4. Δυστυχώς, δεν ήταν παρόντα όλα τα παιδιά του τμήματος ούτε όλα τα μέλη της ομάδας, γιατί ήταν απασχολημένα σε κάποια ενημέρωση του σχολείου για τους μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου. Το μάθημα δεν άρχισε κανονικά και όσοι ήρθαν αργότερα στο εργαστήριο βρίσκονταν σε ταραχή. Όσα μέλη της ομάδας ήταν παρόντα, παρουσίασαν την εργασία χρησιμοποιώντας το λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων.

Στην πρώτη διαφάνεια προβάλλονταν τα μέλη της ομάδας και στη δεύτερη η πολυτροπική εκδοχή του ποιήματος «Όλα τα πήρε το καλοκαίρι». Ως φόντο είχαν χρησιμοποιήσει εικόνες που παρέπεμπαν στο καλοκαίρι. Υπήρχε όμως στη δεύτερη διαφάνεια και μια πινελιά μελαγχολίας. Στη διαφάνεια αυτή είχαν προσθέσει και ήχο, αλλά κάποιο σφάλμα στην αποθήκευση δεν μας επέτρεψε να ακούσουμε τη μελωδία. Η εργασία άρεσε στους μαθητές, αλλά επειδή έλειπαν πολλά παιδιά, δεν σχολιάστηκε επαρκώς, και έτσι αποφασίσαμε να τη δούμε στο επόμενο μάθημα μαζί με το ανθολόγιο.

6^η ώρα

Στο εργαστήριο της πληροφορικής η Ομάδα 5 με το όνομα «Η μύτη του Καλαμάρη» συνέθεσε επίσης ανθολόγιο με λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων, στο οποίο συμπεριέλαβαν και το αρχικό κείμενο του Ελύτη μαζί με την ηλεκτρονική παραπομπή στη μελοποιημένη εκδοχή του στο YouTube. Και αυτοί οι μαθητές επέλεξαν εικόνα για φόντο, τόνισαν ορισμένες λέξεις που θεωρούσαν σημαντικές και χρησιμοποίησαν έντονα χρώματα στις γραμματοσειρές. Η ολομέλεια έκρινε ότι τα κόκκινα γράμματα δεν φαίνονταν, λόγω του φόντου, ωστόσο, η επιλογή των κειμένων –ποιήματα του Καρυωτάκη, του Λειβαδίτη και του Καβάφη με θέμα τον έρωτα– προσέελκυσε το ενδιαφέρον τους. Οι μαθητές δήλωσαν ότι χρησιμοποίησαν κόκκινο για να δείξουν τον έρωτα και ότι η οθόνη παρουσίαζε μουντά τα χρώματα, ενώ αυτά στον υπολογιστή φαίνονταν λαμπερά, και είχαν δίκιο. Παρουσίασαν την εργασία τους από φλασάκι, γιατί δεν πρόλαβαν να την αναρτήσουν στο Wiki. Ζήτησα να την αναρτήσουν, για να μπορέσουμε να την αξιοποιήσουμε και υποσχέθηκαν ότι θα το πράξουν.

Κατόπιν, είδαμε ολοκληρωμένη την εργασία της Ομάδας 4 η οποία παρουσίασε το ηλεκτρονικό ανθολόγιό της. Στο ανθολόγιο περιλαμβάνονταν το αρχικό κείμενο του Οδυσσέα Ελύτη και τα ποιήματα «Όνειρο» της Μαρίας Πολυδούρη, «Η θάλασσα» του Ντίνου Χριστιανόπουλου και «Νοσταλγία» του Κώστα Καρυωτάκη. Υπήρχε και μία διαφάνεια η οποία με υπερσύνδεσμο παρέπεμπε στα μελοποιημένα ποιήματα «Όλα τα πήρε το καλοκαίρι» και «Όνειρο» της Μαρίας Πολυδούρη, με στοιχεία της ταυτότητας των τραγουδιών (ονόματα συντελεστών, τίτλος δίσκου, έτος κυκλοφορίας). Ως φόντο είχαν χρησιμοποιήσει εικόνα η οποία ταίριαζε στο θέμα κάθε κειμένου.

Ρώτησαν κάποια παιδιά πώς έγινε η επιλογή των ποιημάτων και οι μαθήτριες εξήγησαν ότι το ποίημα «Όλα τα πήρε το καλοκαίρι» παρουσιάζει τη νοσταλγία ενός πιθανώς χαμένου καλοκαιρινού έρωτα και ότι βασίστηκαν σε αυτό, για να μπορέσουν

να βρουν τα υπόλοιπα σχετικά ποιήματα. Συγκεκριμένα, είπαν ότι το «Όνειρο» της Μαρίας Πολυδούρη παρουσιάζει την αγάπη/έρωτα που αναδεικνύεται μέσα από ένα όνειρο. Το ποίημα «Η θάλασσα» παρομοιάζει τη θάλασσα με αγάπη, παρουσιάζει τις δυσκολίες του έρωτα και τονίζει την αξία της προσπάθειας· το ποίημα «Νοσταλγία» του Καρυωτάκη παρουσιάζει τη νοσταλγία για έναν έρωτα που χάθηκε. Η ολομέλεια εκφράστηκε πολύ θετικά. Έγιναν μόνο κάποια σχόλια για τη γραμματοσειρά στα ονόματα των ποιητών. Η ομάδα έκανε τη σχετική διόρθωση.

7^η ώρα

Οι μαθητές της Ομάδας 5 καθυστερούσαν να αναρτήσουν την εργασία τους και έτσι ζήτησα το φλασάκι για να την αναρτήσω στη σελίδα τους. Από κάποιο σφάλμα στη χρήση του τα παιδιά είχαν χάσει όλα τα αρχεία, μαζί και την εργασία, την οποία δεν είχαν αποθηκεύσει αλλού. Τους πρότεινα να επιχειρήσουν πάλι να φτιάξουν το ανθολόγιο, αλλά πλησίαζε το τέλος της χρονιάς και μάλλον αυτό που ζητούσα ήταν δύσκολο.

Στο εργαστήριο είδαμε τη Β' εργασία της Ομάδας 2, το ηλεκτρονικό τους ανθολόγιο σε μορφή παρουσίασης. Ακολούθησαν τον τρόπο των υπολοίπων εντάσσοντας στο ανθολόγιο και το ποίημα «Όλα τα πήρε το καλοκαίρι» με διαφορετική πολυτροπική εκδοχή από την πρώτη που παρουσίασαν. Επέλεξαν τα ποιήματα «Σε περιμένω παντού» του Τάσου Λειβαδίτη, «Νοσταλγία» του Κώστα Καρυωτάκη, «Ζωή» του Κώστα Ουράνη, «Μοναξιά» του Ράινερ Μαρία Ρίλκε. Για κάθε διαφάνεια είχαν ως φόντο μία διαφορετική εικόνα. Όλες οι εικόνες τους, εκτός από αυτή που συνόδευε το ποίημα του Ρίλκε, είχαν χρώματα σβησμένα, ήταν σχεδόν ασπρόμαυρες με λίγες αποχρώσεις μπλε. Τα μέλη της ομάδας διάβασαν τα ποιήματα και είπαν ότι κοινό στοιχείο είναι ο χαμένος έρωτας και η θλίψη. Για να δείξουν τη θλίψη, επέλεξαν αυτές τις εικόνες που πρόβαλλαν μορφές που δεν κοιτάνε κατά πρόσωπο ή έχουν γυρισμένη την πλάτη στον θεατή.

Η παρουσίαση άρεσε πολύ στην τάξη. Παρατήρησαν ότι υπήρχε αρμονία των χρωμάτων και της ατμόσφαιρας των ποιημάτων. Μόνο η εικόνα για το ποίημα «Μοναξιά» είχε χρώματα, αλλά και αυτά ήταν σκοτεινά. Όμως το χρώμα στη γραμματοσειρά ήταν κόκκινο. Ρώτησαν κάποια παιδιά, γιατί χρησιμοποίησαν τέτοιο χρώμα. Απάντησαν ότι δεν απέδωσαν με το χρώμα τη μοναξιά, αλλά ταίριαζε με τις αποχρώσεις της εικόνας του φόντου και διακρίνονταν τα γράμματα καλύτερα. Δεν συμφώνησε η ολομέλεια με την επιλογή τους.

Εργασία όφειλε ακόμη η Ομάδα 1 η οποία δεν μπορούσε να παρουσιάσει, γιατί δεν είχαν καταλήξει στην επιλογή των ποιημάτων. Πρότεινα στις υπόλοιπες ομάδες να ξεκινήσουμε μία αποτίμηση της δραστηριότητας: να σημειώσουν στην κεντρική σελίδα του Wiki, ώστε να είναι στη διάθεση όλων, τι έμαθαν, τι τους άρεσε και τι τους δυσκόλεψε, με σκοπό να τα συζητήσουμε σε επόμενο μάθημα. Στον χρόνο που απέμεινε η Ομάδα 1 επεξεργάστηκε την εργασία της και οι υπόλοιποι μαθητές έγραψαν τις εντυπώσεις τους.

Ανάμεσα στην 7^η και την 8^η ώρα της εφαρμογής του σεναρίου παρεμβλήθηκαν δύο διδακτικές ώρες που αφιερώθηκαν σε άλλο κείμενο, γιατί η Ομάδα 1 δεν ήταν έτοιμη να καταθέσει την εργασία της.

8^η ώρα (25')

Στο εργαστήριο της πληροφορικής είδαμε το ανθολόγιο της Ομάδας 1, η οποία ακολούθησε τον ίδιο τρόπο με τις υπόλοιπες ομάδες: συμπεριέλαβε στο ανθολόγιο το αρχικό ποίημα του Ελύτη, μαζί με τρία ποιήματα του Κώστα Καρυωτάκη «Φύγε, η καρδιά μου νοσταλγεί...», «Σαν δέσμη από τριαντάφυλλα», «Νοσταλγία». Διάβασαν τα ποιήματα τρία μέλη της ομάδας που είχαν περισσότερη άνεση και ανέφεραν το θέμα. Χρησιμοποίησαν εικόνα για φόντο κάθε διαφάνειας, χρώμα στις γραμματοσειρές και μεγαλύτερο μέγεθος γραμμάτων στους τίτλους. Τοποθέτησαν το κείμενο σε τέτοια θέση στη διαφάνεια, ώστε να είναι ευδιάκριτη η εικόνα του φόντου. Είχαν τοποθετήσει ένα κείμενο σε πλαίσιο, για να διακρίνεται από το φόντο. Σε δύο

διαφάνειες είχαν πλήρη στοιχεία της ταυτότητας του κειμένου (δημιουργό, συλλογή, εκδοτικό οίκο, έτος κυκλοφορίας). Στη σχετική ερώτηση απάντησαν ότι, όποτε έβρισκαν τα στοιχεία μαζί με το ποίημα στις ιστοσελίδες που έψαχναν, τα αντέγραφαν. Οι μαθητές εντόπισαν λάθη σε φράσεις ενός κειμένου, τα οποία είχαν προκύψει μάλλον στην προσπάθεια της μορφοποίησης. Και αυτή η ανθολόγηση, όπως και οι προηγούμενες, απέδιδε με τις εικόνες την ατμόσφαιρα των κειμένων, όπως σχολίασε η ολομέλεια. Άρσεσε επίσης η επιλογή των εικόνων. Ωστόσο, υπήρχε μία κάμψη στην όρεξη της ολομέλειας για σχολιασμό.

Ρώτησα την τάξη γιατί προτίμησαν να συνθέσουν τα ανθολόγια με λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων και όλοι συμφώνησαν ότι η διαδοχή των διαφανειών θυμίζει σελίδες βιβλίου, είναι πιο εντυπωσιακή από τον επεξεργαστή κειμένου και είναι πιο εύκολη στον χειρισμό. Κάλεσα όλες τις ομάδες να ανεβάσουν τις εργασίες τους διορθωμένες, σύμφωνα με τις υποδείξεις που έγιναν από την ολομέλεια στην κεντρική σελίδα του Wiki, για να είναι διαθέσιμες προς ανάγνωση σε όλους.

Γ' φάση (20')

Στη συνέχεια, περάσαμε στην αποτίμηση της δραστηριότητας. Ένα παιδί από κάθε ομάδα μετέφερε την εμπειρία της ομάδας από την εφαρμογή. Εκφράστηκαν θετικά, είτε γιατί έμαθαν να βρίσκουν ποιήματα ομόθεμα είτε γιατί έμαθαν να τα μετατρέπουν σε πολυτροπικά κείμενα. Παραθέτω τις εντυπώσεις των τεσσάρων ομάδων στα τεκμήρια.² Η μία ομάδα δεν κατέθεσε γραπτά τη γνώμη της.

Πρότεινα να μη μείνουμε στις εντυπώσεις αλλά να ελέγξουμε κατά πόσο οι ομάδες ακολούθησαν τα ζητούμενα της Β' εργασίας. Συγκρίναμε (από το Wiki) τα ζητούμενα της εργασίας με την εργασία, όπως τελικά την προσάρμοσαν στα μέτρα τους τα παιδιά. Έτσι, διαπιστώσαμε ότι:

- έδωσαν πολυτροπική μορφή στα κείμενα,

² Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο [tekmiria_anagn_dexiotites_2](#).

- διάβασαν ποιήματα διαφορετικών δημιουργών και εποχών αλλά όχι διαφορετικών θεμάτων,
- είδαν διάφορες οπτικές του θέματος χωρίς να επιμείνουν ιδιαίτερα,
- προβλήθηκε ο δημιουργός, αλλά όχι τα υπόλοιπα στοιχεία της ταυτότητας των κειμένων στις περισσότερες εργασίες.

Ζήτησα τη γνώμη τους και αρκετοί μαθητές είπαν ότι ασχολήθηκαν κυρίως με την ανεύρεση και παράθεση ομόθεμων ποιημάτων και την πολυτροπική τους παρουσίαση. Ήταν δύσκολο να επιλέξουν ποιήματα, γιατί προσπάθησαν να βρουν ομόθεμα ποιήματα και αυτό τους κούρασε.

Η εφαρμογή του σεναρίου τελείωσε με αυτό το μάθημα στις 10 Απριλίου, όμως μία μαθήτρια της Ομάδας 4 ανήρτησε στις 26 Απριλίου στο Wiki μία μεταγραφή του κειμένου «Όλα τα πήρε το καλοκαίρι» σε κόμικ που δημιούργησε χρησιμοποιώντας το περιβάλλον StoryboardThat. Μου φάνηκε ενδιαφέρουσα η πρωτοβουλία και χρησιμοποίησα λίγο χρόνο από τη διδακτική ώρα στις 29 Απριλίου για την προβολή της εργασίας. Κάλεσα τα παιδιά να σχολιάσουμε αυτήν την διαφορετική πολυτροπική αναπαράσταση του ποιήματος. Αρκετά παιδιά πήραν τον λόγο. Οι περισσότεροι συμφώνησαν ότι αποδίδεται το περιεχόμενο, αλλά δεν τους ικανοποίησε το τοπίο το οποίο σε κάποια καρέ δεν είναι ελληνικό. Άλλοι είπαν ότι οι φιγούρες έχουν περιορισμένες κινήσεις, είναι πολύ απλές και τα πρόσωπα φαίνονται παιδικά. Κάποιος άλλος ανέφερε ότι αυτά τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα δεν έχουν πάρα πολλές επιλογές και δεν μπορεί εύκολα κανείς να μεταφέρει το ποίημα. Άλλος είπε ότι θα προτιμούσε να ζωγραφίσει στον υπολογιστή. Δεν φάνηκε να τους ενθουσιάζει το μέσο ή το αποτέλεσμα αλλά εκφράστηκαν θετικά για την προσπάθεια της συμμαθήτριάς τους.³

³ Βλ. ό.π. το αρχείο tekmiria_anagn_dexiotites_3.

Αξιολόγηση Β΄ και Γ΄ φάσης

Οι μαθητές/τριες ήξεραν από την εφαρμογή άλλων σεναρίων ότι αξιολογείται θετικά η ατομική συμμετοχή τους σε κάθε δραστηριότητα, το συλλογικό προϊόν της εργασίας τους και η έγκαιρη κατάθεση των εργασιών. Εφαρμόστηκε ο ίδιος τρόπος αξιολόγησης και στην παρούσα περίπτωση. Η ολομέλεια, επίσης, σχολίασε κάθε εργασία (ετεροαξιολόγηση) με κριτήριο την ποιότητα της εργασίας και την ανταπόκριση στα ζητούμενα, όπως διαμορφώθηκαν από τα ίδια τα παιδιά. Οι μαθητές/τριες ακολούθησαν τον δικό τους δρόμο επεξεργασίας των ασκήσεων, κρατώντας ό, τι μπορούσαν να χειριστούν και τροποποιώντας ό,τι ξέφευγε από τα μέτρα τους. Κέρδος ήταν η συμμετοχή όλων στις ομάδες και η ενεργοποίηση ακόμη και των αδιάφορων, ακόμη και αν δεν αναλύθηκαν τα ποιήματα σε βάθος. Στη Γ΄ φάση οι ομάδες αποτίμησαν συνολικά τη δραστηριότητα.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε μια λέσχη ανάγνωσης ποίησης. Θα διαβάσουμε ποιήματα διαφορετικών δημιουργών, θεμάτων και εποχών. Αποστολή μας είναι να φτιάξουμε ένα ανθολόγιο με ποιήματα και εικόνες, ενδεχομένως και μουσική. Τα ποιήματα θα πρέπει να συνοδεύει πληροφοριακό υλικό για: α) το θέμα τους, β) τις διάφορες οπτικές του θέματος τις οποίες αναδεικνύουν, γ) τον δημιουργό, δ) τον τίτλο της ποιητικής συλλογής, ε) τον χρόνο της έκδοσης, στ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ποιητικής του δημιουργού. Η παρουσίαση θα συμπληρώνεται από πολυτροπικά κείμενα που εσείς οι μαθητές-αναγνώστες θεωρείτε ότι αποκρίνονται στο ποιητικό κείμενο.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

—

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

- Δεν εργάστηκαν όλες οι ομάδες εκτός σχολικού χρόνου με αποτέλεσμα να καθυστερήσουν την κατάθεση της εργασίας τους.
- Δεν διόρθωσαν όλες οι ομάδες τις εργασίες τους με βάση τα σχόλια που έγιναν κατά την παρουσίαση από την ολομέλεια.
- Η εφαρμογή έδειξε ότι τα παιδιά δεν είχαν τον απαραίτητο χρόνο ή τη διάθεση να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες για την ταυτότητα των κειμένων στο διαδίκτυο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

—